

Dosarul nr.2ra-906/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (Jud: R. Pascari)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

DECIZIE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând cererea de recurs declarată de către Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Diana Popova împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Maxim Romaliischi cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

împotriva deciziei din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Diana Popova, s-a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

constată:

La 28 martie 2018, Diana Popova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Maxim Romaliischi cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că prin hotărârea din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost desfăcută căsătoria încheiată între ea și Anatolii Popov, fiind dispusă încasarea din contul lui Anatolii Popov în beneficiul Diane Popova pensia pentru întreținerea copiilor minori: XXXXX și XXXXX, în mărime de 1500 lei lunar, începând cu 2 decembrie 2010 pînă la atingerea majoratului.

Astfel reclamanta a menționat că în temeiul hotărârii judecătorești a fost emis titlul executoriu nr.2-1048/11 din 15 aprilie 2011, care după intrarea în vigoare a fost expediat executorului judecătoresc.

Diana Popova a accentuat că în perioada de aproximativ 7 ani, din momentul din care a fost dispusă încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, Anatolii Popov nu a achitat nici un leu pentru întreținerea copiilor minori, în contul executării hotărârii.

În acest sens, reclamanta a specificat că procedura de executare a fost strămutată de la un executor la altul, fără să se întreprindă acțiuni eficiente întru executarea titlului executoriu, iar plângerile sale expediate în adresa președintelui Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și alte autorități ale statului nu au avut nici un rezultat.

La fel reclamanta a declarat că în toți acești 7 ani nu a avut nici o susținere financiară de la fostul soț, fiind nevoită să îngrijească de doi copii minori cu probleme de sănătate de la naștere, fapt care necesită un tratament costisitor.

Diana Popova, a notat că, la 9 octombrie 2015, restanța la plata pensiei alimentare a debitorului Popov Anatolii constituie 129 000 lei.

Astfel, în opinia reclamantei, prejudiciul moral în mărime de 85 000 lei solicitat este pe deplin justificat, fiind unul rezonabil ca mărime, având în vedere că de la intentarea procedurii de executare au trecut aproape 7 ani și că nu s-au întreprins acțiuni în identificarea și valorificarea bunurilor debitorului în scopul stingerii datoriei.

Reclamanta Diana Popova a solicitat, constatarea încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în folosul său a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în mărime de 85 000 lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului Dianei Popova la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău. A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Dianei Popova prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii în sumă de 25000 lei. În rest acțiunea în partea ce excede suma de 25 000 lei a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Dianei Popova cheltuielile de judecată pentru servicii juridice în sumă de 3000 lei. În rest cerința în partea ce excede suma încasată de 3000 lei a fost respinsă (f.d. 117-126).

Prin decizia din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Diana Popova. A fost admisă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției, fiind casată hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de Diana Popova a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 154-163).

La 10 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 164).

La 14 martie 2019, Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean, a depus recurs împotriva deciziei din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

Recurenta Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Astfel recurenta a menționat că instanța de apel la examinarea cauzei a preluat argumentele Ministerului Justiției, fără a intra în esența acestora. În acest sens, recurenta a relatat că Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia că debitorul de fapt întreprinde în continuare acțiuni în scopul achitării sumei integrale a datoriei, însă recurenta concretizează că la materialele cauzei nu a fost prezentat nici un document, care ar confirma faptul că debitorul Anatolii Popov a întreprins măsuri de executare a hotărârii.

De asemenea recurenta a invocat că instanța de apel a indicat fără verificarea corespunzătoare un alt argument formal preluat din apelul Ministerului Justiției precum că legea specială care prevede repararea de către stat a prejudiciului nu acordă intimatului dreptul de a solicita încasarea unor astfel de cheltuieli cu titlu de prejudiciul material. Cu referire la această constatare a instanței de apel, recurenta a specificat că conform cererii de chemare în judecată, nu a înaintat pretenții cu privire la încasarea prejudiciului material.

Recurenta a accentuat că este neîntemeiată concluzia instanței de apel că statul a întreprins măsuri pentru a asigura executarea hotărârii, în situația în care timp de 3 ani și 9 luni, patru executori judecătorești s-au stabilit competența teritorială, iar timp de 2 ani și 5 luni, executorul judecătorec nu a întreprins nici o acțiune întru executarea hotărârii de încasare a pensiei alimentare.

La 9 aprilie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Ministerului Justiției și executorului judecătorec Maxim Romaliischi, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data stabilită pentru examinarea cauzei, Ministerul Justiției și executorul judecătorec nu au înaintat referință la cererea de recurs depusă de Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 4 decembrie 2018 a fost expediat în adresa părților la 10 ianuarie

2019 (f.d. 164) însă la materialele cauzei nu există dovada recepționării efective a acesteia de către participanții la proces.

Suplimentar, instanța de recurs reține că decizia Curții de Apel Chișinău nu a fost publicată pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată”.

Astfel, în atare situație, instanța de recurs a constatat că recursul declarat de Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean la 14 martie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Põnkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Suplimentar, în parag. 26 – 27 din decizia Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În conformitate cu articolul 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea;

Alineatul 4 din lege citată prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din perspectiva acestor temeuri, recurenta a pretins că instanțele ierarhic inferioare au apreciat arbitrar probele.

Cu privire la argumentele date, instanța de recurs învederează că are competență de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și temeiniciei ei în fapt. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Instanța de recurs notează că circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă că prin hotărârea din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost dispusă încasarea din contul lui Anatolii Popov în beneficiul Dianei Popova pensia pentru întreținerea copiilor minori: XXXXX și XXXXX, în mărime de 1500 lei lunar, începînd cu 2 decembrie 2010 pînă la atingerea majoratului copiilor minori (f.d.7; 82).

La 30 mai 2011, titlu executoriu emis în temeiul hotărârii enunțate a fost înregistrat spre executare la executorul judecătoresc George Boțan, iar drept urmare, la 10 iunie 2011, au fost aplicate interdicții asupra bunului imobil ce aparține debitorului, fapt ce se confirmă prin scrisoarea adresată executorului George Boțan nr.11/3637 din iunie 2011 (f.d.93).

De asemenea, instanța stabilește că în urma acțiunilor întreprinse de executorul judecătoresc George Boțan în cadrul procedurii de executare, i-au fost aplicate debitorului restricții temporare în eliberarea pașaportului (f.d.94). Totodată în rezultatul interpelării, efectuate de către executorul judecătoresc, ultimul a fost informat că debitorul nu dispune de mijloace de transport cu drept de proprietate (f.d.95).

Conform încheierii din 2 decembrie 2011 a executorului judecătoresc Ungureanu Oleg, rezultă că acesta a preluat procedura de executare de la executorul George Boțan, stabilind o restanță la pensia de întreținere în mărime de 18 000 lei (f.d.92).

Colegiul judiciar observă că, în rezultatul măsurilor întreprinse în vederea executării documentului executoriu a fost constatat că debitorul Anatolii Popov activează la IVG „Transervice”, iar drept consecință documentul executoriu nr.2-1084/11 din 15 aprilie 2011 a fost strămutat după competență, executorului judecătoresc Nelea Sărătură.

La rîndul său, acest executor judecătoresc prin încheierea din 30 ianuarie 2012 a strămutat documentul executoriu, executorului Maxim Romaliischi (f.d.90).

Prin încheierea din 14 februarie 2012 a executorului judecătoresc Maxim Romaliischi, a fost dispusă strămutarea titlului executoriu, deoarece în rezultatul măsurilor a fost stabilit că debitorul activează la IVG „Transervice”, care are o nouă adresă, iar executorul judecătoresc nu este competent teritorial (f.d.88).

La 22 februarie 2012, prin răspunsul executorului judecătoresc Furdui Ion, procedura de executare a fost expediată în adresa executorului judecătoresc Maxim Romaliischi, deoarece adresa IVG „Transervice”, unde activează debitorul nu ține de competența sa (f.d.87).

Ulterior, la 24 februarie 2012, executorul judecătoresc Maxim Romaliischi a strămutat din nou procedura de executare, invocând aceleași motive și anume faptul că debitorul activează la IVG „Transervice” și nu este competent teritorial (f.d.86).

Prin încheierea din 15 septembrie 2015 a executorului judecătoresc Casian Oleg, procedura de executare a fost restituită fără executare, dat fiind faptul că nu există o asemenea companie IVG „Transervice” (f.d.81).

Din această perspectivă, la 9 octombrie 2015, executorul judecătoresc Maxim Romaliischi a întocmit un act de preluare a procedurii de executare, stabilind o restanță la pensia de întreținere în mărime de 129 000 lei (f.d.80).

Prin încheierea din 12 februarie 2018 a executorului judecătoresc Maxim Romaliischi, a fost dispusă aplicarea sechestrului pe mijloacele financiare ale debitorului Anatoliei Popov, deținute la instituțiile financiare, precum și sechestrul pe bunurile mobile (f.d.72-73).

La 28 martie 2018, Diana Popova a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Maxim Romaliischi cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Instanța de recurs remarcă că, prima instanța, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, constatând încălcarea dreptului Dianei Popova la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și dispunând încasarea prejudiciului moral în sumă de 25 000 lei.

La rîndul său, Curtea de Apel Chișinău, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a hotărât că pretențiile înaintate de Diana Popova sunt neîntemeiate și a respins acțiunea, invocând că executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile intimatului și a întreprins toate măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru executarea procedurii de executare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel neîntemeiate, rezultate din aprecierea incorectă a circumstanțelor pricinii, fapt care constituie temei de casare a deciziei pronunțate și menținere a hotărârii primei instanțe din următoarele.

În acest context, colegiul remarcă că instanța de apel s-a călăuzit de articolele 1, 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind privind repararea de către stat a

prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, precum și art. 15, 60 Codul de executare.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că elementele descrise mai sus se circumscriu temeiului prevăzut la articolul 432 alin. (2) lit. b) din Codul de procedură civilă. În acest caz, Colegiului lărgit îi revine obligația de a verifica dacă erorile judiciare pot fi calificate esențiale și dacă pot fi corectate în baza argumentelor livrate de părți, coroborate prin înscrisurile anexate la materialele cauzei.

Efectul omisiunii instanței de apel va fi analizat prin prisma consecințelor juridice pe care aceste le produc în soluționarea cauzei, în special, în limitele standardelor impuse de articolul 239 din Codul de procedură civilă. Or, în conformitate cu acesta, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În mod corespunzător, instanța de recurs va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept invocate de recurent, dar și la dispozițiile legale care sunt relevante speței.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizînd situația de fapt din cauza dată, în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 2 alin (1-2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din data de 21 aprilie 2011, care prevede că orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Art. 1 alin. (2) din Legea precitată, prevede că aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Instanța de recurs, în acest sens menționează că potrivit jurisprudenței sale constante, CEDO a opinat că executarea unei hotărîri sau decizii, indiferent de instanță, trebuie să fie considerată ca făcînd parte integrantă din „proces” în sensul art. 6 din Convenție (cauza Hornsby împotriva Greciei, hotărârea din 19 martie 1997, § 40).

Mai mult, CEDO consideră că omisiunea autorităților de a se conforma într-un termen rezonabil unei decizii definitive, poate determina încălcarea art. 6 alin. (1) din Convenție, mai ales atunci când obligația de a solicita executarea deciziei în cauză

aparține unei autorități administrative. Or, nu a prezentat nici un argument de natură să justifice întârzierea observată în cauză în executarea hotărârii definitive favorabile reclamantei. Curtea consideră că această întârziere este imputabilă exclusiv autorităților administrative (cauza Acatrinei împotriva României, nr. 7114/02, § 40).

Instanța de recurs menționează că, în cauza dată, se pretinde neexecutarea unui titlu executoriu nr. 2-1084 emis în baza hotărârii din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, iar acțiunea cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a fost depusă la 28 martie 2018.

Astfel, Colegiul remarcă faptul că termenul de neexecutare a documentului executoriu, constituie aproximativ 7 ani.

Instanța de recurs menționează că în cazul din speță vinovăția în tergiversarea executării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nu poate fi imputată Dianei Popova, or, reieșind din circumstanțele cauzei, rezultă că în perioada 24 februarie 2012 - 14 septembrie 2015, aproximativ 3 ani și 6 luni, titlul executoriu a fost strămutat de la un executor la altul, iar în perioada 9 octombrie 2015-8 februarie 2018, executorul judecătoresc nu a întreprins nici o măsură în vederea executării hotărârii judecătorești.

Prin urmare, în cauza dată este cert stabilit că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, iar ca urmare Diana Popova nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

Instanța de recurs, în circumstanțele relatate supra, constată încălcarea dreptului Dianei Popova la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Cu referire la pretenția reclamantei, Diana Popova privind încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, a sumei în mărime de 85 000 lei, cu titlu de prejudiciul moral, instanța de recurs relevă următoarele.

Conform art. 2 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Art. 2 alin. (6) al Legii citate supra, statuează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de

urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Iar, art. 4 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevede că, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției al RM.

Totodată, conform art. 1422 alin. (1-2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Astfel, cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul relevă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Conform prevederilor art. 5 alin.(1) și (2) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

În speță, Colegiul consideră că prejudiciul moral în mărime de 85 000 lei solicitat de către Diana Popova este exagerat, având în vedere circumstanțele cauzei, însă suma de 25 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, stabilită de prima instanță este suficientă pentru acoperirea prejudiciului, cauzat prin neexecutarea hotărârii din 15 aprilie 2011 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău. Or, suma de 25 000 lei este rezonabilă pentru acoperirea diferenței de prejudiciu, cauzat prin neexecutarea continuă a documentului executoriu, pentru perioada de referință.

În acest sens, instanța de recurs notează asupra faptului că la determinarea cuantumului prejudiciului moral, instanțele de judecată trebuie să respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilit în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă pentru a menține echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

În temeiul celor expuse, Colegiul consideră că în speță urmează de a fi menținută hotărârea primei instanțe cu privire la încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Dianei Popova suma de 25 000 lei cu

titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel că executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile intimatului și a întreprins toate măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru executarea procedurii de executare. Or materialele cauzei au demonstrat o lipsă de inacțiune a executorilor judecătorești în ceea ce privește executarea hotărârii judecătorești.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Diana Popova, reprezentată de către avocatul Sorin Tighinean.

Se casează decizia 4 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Diana Popova împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Maxim Romaliischi cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești .

Hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani se menține.

Decizia este irevocabilă

Președintele ședinței, judecător

Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Dumitru Mardari

Victor Burduh